

**Címeres nemeslevél I. Lipót királytól Hegedüs Gergely valamint testvérei, Péter,
István, János és Mihály, valamint fiaik, János, Antal és Mátyás részére¹
Bécs, 1701. június 30.²**

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archi dux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Luxemburgae, ac superioris et inferioris Sylesiae, Wirttembergae, et Thekae, princeps Sveviae, comes Haubspurgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi, et Goritiae, landgravius Alsatiae, marchio Sancti Romani Imperii supra Anasum, Burgoniae, ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavoniae, portus Naonis et Salinarum etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis. Quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam Majestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate fidelibusque fidelis nostri servitiis Gregorii Hegedeős quae ipse sacrae primum regni nostri Hungariae coronae, et deinde Majestati nostrae, pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia fideliter exhibuit, et impendit, ac imposterum quoque se se pari fidelitatis constantia exhibiturum et impensurum pollicetur. Cum igitur ob id tum vero ex gratia et munificentia nostra regia, qua quosque fideles de patria augustaeque domo nostra Austriaca benemeritos virtutisque colenda studiosos praedecessorum nostrorum divorum condam Hungariae Regum exemplo prosequi, iisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad majora quaeque praestanda eos incitare possint, decernere consuevimus. Eundem itaque Gregorium Hegedős ac per eum Petrum, Stephanum, Joannem, ac Michaelem similiter Hegedöss, fratres suos, necnon Joannem, Antonium et Matthiam filios eorundem e statu et conditione plebaea, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes in coetum et numerum verorum, et indubitatorum dicti Regni nostri Hungariae, partiumque eidem annexarum nobilium duximus annumerandum, cooptandos et adscribendos. Annuentes et ex certa nostra scientia, animoque deliberato concedentes, ut ipsi amodo imposterum futuris perpetuisque semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus praerogativis, et immunitatibus, quibus caeteri veri antiqui, et indubitati dicti Regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobiles de jure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti frui et gaudere possint, ac valeant haeredesque et posteritates eorundem utriusque sexus universi valeant atque possint. In cujus quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium, veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma, seu nobilitatis insignia: Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris fundum illius aurea corona interoccupante super qua vir cataphractura indutus manuum una Austriacum, altera vero Hungariae insigne tenere, capiteque casside ferreo tecto genuum tenus erecte stare cernitur scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio

---

¹ A Hegedüs család birtokában lévő eredeti oklevélről készült átirat elkészítését Darvas Mátyás végezte, csakúgy mint az 1995 körül az Országos Levéltár szakértő munkatársa által készített magyar fordítás ellenőrzését. Az oklevél szövegéről több átirat is fennmarad a régebbi időkből: Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára XII-1/33 No. 50. 147–154. p. (1717); MNL HML IV-1/b/268 No. 800 (1808); MNL HML IV-1/b/582 No. 811 (1846).

² A címeres nemeslevél kiállításának dátuma megegyezik a hozzá tartozó címerkérő folyamodványra rávezetett királyi engedély dátumával.

diademate alterum virum cataphractatum inferiori per omnia similem vola, utraque lunam stringentem et rumpentem, medio tenusque erecte subsistentem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illie vero candidis et rubris in scuti extremitates placide se se diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus. Quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrae pictoris edocta manu propriisque et genuinis suis coloribus illustrata, lucidius ob oculos intuentium posita esse conspicerentur. Eidem Gregorio Hegedeős, ac per eum praespecificatis fratribus suis, ipsorumque filiis, haeredibus item et posteritatibus utriusque sexus universis danda duximus et conferenda. Decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris perpetuisque semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia, more aliorum verorum antiquorum, et indubitatorum praefati Regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum [nobilium], sub iisdem juribus praerogativis, et immunitatibus, quibus caeteri veri antiqui et indubitati dicti Regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobiles hactenus natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi utunturque et gaudent ubique in praeliis certaminibus, pugnis hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis, ac aliis quibusvis exercitiis militaribus et nobilitatibus necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter autem in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae syncerae et indubitatae nobilitatis titulo, quo eos ab omnibus cujuscumque status gradus, conditionis, honoris, dignitatis et praeeminentiae hominibus insignitos, et ornatos dici nominari haberi et reputari volumus, mandamusque ferre et gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint, ac valeant, haeredesque et posteritates eorundem utriusque sexus universi valeant atque possint. Imo damus et conferimus praesentium per vigorem. In cujus Rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales duplicis sigilli nostri quo ut Rex Hungariae utimur impendentis munimine roboratas supranominato Gregorio Hegedeős praefatisque fratribus suis, eorundemque filiis ac haeredibus utriusque sexus universis jam modo praevio natis et imposterum Dei beneficio nascituris dandas duximus et concedendas. Datum per manus fidelis nostri, nobis syncere et intime dilecti reverendissimi in Christo patris domini Leopoldi Sanctae Romanae Ecclesiae tituli Sancti Hieronymi Illyricorum praesbyteri cardinalis a Kollonich archiepiscopi Strigoniensis, locique et comitatus ejusdem supremi ac perpetui comitis, primatis Hungariae, legati nati, summi et secretarii cancellarii, ordinis Sancti Joannis Hierosolimitani prioris et commendatoris Egrae ac Mailbergae, consiliarii nostri actualis intimi in civitate nostra Vienna Austriae die trigesima mensis Junii anno Domini millesimo septingentesimo primo. Regnorum nostrorum Romani quadragesimo quarto, Hungariae, et reliquorum quadragesimo septimo, Bohemiae vero anno quadragesimo sexto. Reverendissimis et venerabilibus in Christo patribus dominis: antelato Leopoldo cardinale a Kollonich metropolitanae Strigoniensis, et fratre Paulo Szecheny Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonicis unitarum archiepiscopis, Stephano Telekessy Agriensis, altero Stephano Zelisevich Zagrabiensis, Ladislao Matyasovszky Nitriensis, illustre Christiano Augusto duce Saxoniae Jauriensis, fratre Augustino Benkovich Varadiensis, Andrea Illyes Transylvaniensis, dicto fratre Paulo Szécseny administratore Weszprimiensis, Michaele Dvornikovich Vaciensis, Stephano Dolny electo Csanadiensis, Matthia Radonay 5. ecclesiensis, Francisco Jány Sirmiensis, Godeffrido Kapaun electo Samandriensis, Andrea Matusek electo Scopiensis, Paulo Balassa electo Rosonensis, Ferdinando Rummel Tininiensis, fratre Nicolao Plumbaeo Bosnensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Item illustri, spectabilibus ac magnificis Paulo Eszterhas de Galanta Sancti Romani Imperii principe aurei velleris equite dicti Regni nostri Hungariae palatino. Comite Adamo de

Battyan perpetuo in Nemeth Ujvar iudice curiae nostrae regiae, et antelatorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque regnorum nostrarum Banatus administratore. Comite Georgio Erdödy, de Monyorokerek tavernicorum. Sede baronatus agazonum vacante. Comite Christophoro Erdödy de dicta Monyorokerek dapiferorum. Comite Marco Czobor de Czoborszentmihaly janitorum. Comite Nicolao Pálffy seniore ab Erdeöd cubiculariorum. Comite Francisco de Battyan ab antelata Németh Ujvár pincernarum. Comite Michaele Eszterházy de praememorata Galantha curiae, nostrorum regalium per Hungariam magistris, ac comite Nicolao Pálffy antelata a dicta Erdeöd comite Poseniensi, caeterisque quam plurimis toties memorati Regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores. Leopoldus manu propria [*Az oklevél alján, a hajtás alatt.*] Leopoldus Kollonich cardinalis archiepiscopus Strigoniensis, Franciscus Somogyi manu propria.

[*Az oklevél alján, a hajtás jobb oldalán kihirdetési záradék.*]

Anno domini millesimo septingentesimo secundo feria quarta proxima post dominicam Septuagesimae, die nimirum decima quinta mensis Februarii sub congregatione generali inclytorum comitatum Heves, et Exterioris Szolnok unitorum in episcopali civitate Agriensi celebrata, praesentes benigne alte titulatae suae Majestatis sacratissimae personis intronotatis clementer elargitae privilegio-armales literae lectae sunt, et nemine quidquam in contrarium opponente publicatae per me Gregorium Berenyi juratum prohibatae inclytae universitatis notarium.

[*A bal felső sarokban festett címerkép; függőpecsét hiányzik.*]

Az irat magyar nyelvű fordítása:

Mi, Lipót, Isten kegyelméből a rómaiak mindig felséges választott császára és Németország, Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország, Szlavónia, Ráma, Szerbia, Galícia, Lodoméria, Kunország és Bulgária stb. királya, Ausztria főhercege, Burgundia, Brabant, Stájerország, Karintia és Krajna hercege, Morvaország őrgrófja, Luxemburg, Felső- és Alsó-Szilézia, Würtemberg és Theka hercege, Svábország fejedelme, Habsburg, Tirol, Ferretum, Kiburg és Görz grófja, Alsatia ura, a Szent Római Birodalom Ennsen túli részei, Burgovia és Felső- és Alsó-Lusatia őrgrófja, a szlavón őrgrófság, Naon kikötő és Szalina ura stb., emlékeztül adjuk, jelen oklevél tartalma által tudatván mindenkivel akit illet, hogy mind jó néhány hívünknek ebben az ügyben felségünkhöz intézett alázatos kérésére, mind pedig, minthogy észrevettük és megfontoltuk hívünknek, Hegedeős Gergelynek hűségét és azon hű szolgálatait, amelyeket elsősorban Magyarországnak Szent Koronája, azonkívül felségünk iránt különféle helyeken és időpontokban, – úgy, ahogy a szükség kívánta – kimutatott és megtett, és amelyeket – amint ígéri – a jövőben is hasonlóan buzgó hűséggel fog megtenni, ezért tehát, valamint királyi kegyünkéből és bőkezűségünkéből, amivel a hazáért és dicső ausztriai házunkért érdemdús, és az erény gyakorlásában buzgó híveit áldott elődeinknek, Magyarország egykori királyainak példájára meg szoktuk jutalmazni, és erényeiknek szilárd emléket szoktunk állítani, ami még nagyobb állhatatosságra indíthatja őket, őt, vagyis Hegedeős Gergelyt és általa fivéreit, hasonlóképpen Hegedeős Pétert, Istvánt, Jánost és Mihályt, valamint fiaikat, Jánost, Antalt és Mátyást a közrendű helyzetből és állapotból, amelyben eleddig – mint mondják – voltak, királyi hatalmunk teljessége és különös kegyünk által kiemelvén, mondott Magyarországnak és az ahhoz kapcsolt Részek valódi és kétségtelen nemeseinek közösségébe és sorába számláltatjuk, foglaltatjuk és jegyeztetjük, engedélyezvén, és biztos tudomásunk alapján határozott lélekkel megengedvén, hogy

mostantól fogva a jövőben mindörökkön éljenek mindazon kegyekkel, tisztségekkel, előjogokkal és kiváltságokkal, amelyekkel mondott Magyarországunk és az ahhoz kapcsolt Részek valódi, régi és kétségtelen nemesi jog vagy régi szokás szerint élnek, és örvendjenek mindazon dolgoknak, amelyeknek azok örvendenek, és élhessenek azokkal, használhassák azokat és örvendhessenek azoknak, és mindkét nembeli összes örökösök is tegyék és tehessék meg mindezt. Ezen irántuk tanúsított kegyünk, kegyelmünk és bőkezűségünk bizonyosságául, és a valódi és kétségtelen nemesség jeléül ezt a címert vagy nemesi díszjelet: mégpedig egy kék színű, álló katonai pajzsot, amelynek talpát arany korona foglalja el, amelyen egy páncélzatba öltözött, egyik kezében Ausztria, másikban pedig Magyarország címerét tartó és fején vassisakot viselő, egyenesen álló férfi látszik térdig, a pajzson pedig egy rostélyos vagy nyitott, koronás katonai sisak fekszik, amelyet egy, az alsóhoz mindenben hasonló, páncélos, mindkét markával holdat szorító és törő, derékig látszó, egyenesen álló férfialak díszít, a sisak csúcsáról vagy ormáról pedig az innenső oldalon aransárga és kék, a túlsón pedig ezüstfehér és vörös foszlányok vagy foszladékok omlanak le, lágyan a pajzsot körülvéve, és azt magát csinosan és finoman ékesítve, úgy amiként mindez jelen oklevelünk élén vagy elején a festő tanult keze által a maga eredeti színeiben, és a szemlélők számára világosabban ábrázolva látható, ugyanazon Hegedeős Gergelynek és általa fentjelzett fivéreinek és fiaiknak, valamint örökösöknek és mindkét nembeli összes utódaiknak adattuk és adományoztattuk, sőt adjuk és adományozzuk jelen oklevél ereje által. Engedélyezvén és biztos tudomásunk alapján és határozott lélekkel megengedvén, hogy mostantól fogva a jövőben mindörökkön, fentmondott Magyarországunk és az ahhoz kapcsolt Részek más valódi, régi és kétségtelen nemeseinek szokása szerint használják ezt a címert vagy nemesi díszjelet, és örvendjenek ennek ugyanazon jogok, előjogok és kiváltságok alapján, amelyek alapján mondott Magyarországunk és az ahhoz kapcsolt Részek valódi, régi és kétségtelen nemesi jelenleg is természetből fogva, vagy régi szokás szerint címert használnak és címernek örvendenek, és bárhol, harcokban, viadaloiban, hadjáratokban, küzdelmekben, lovagi tornákon, párbajokban és párviadaloiban és bármely hadi vagy nemesi esemény alkalmával, valamint pecséteken, függönyökön, kárpitokon, gyűrűkön, zászlókon, pajzsokon, sátrakon, házakon, sírboltokon és általában bármely helyen és alkalommal a valódi szilárd és kétségtelen nemesség címén – amiként amint óhajtuk és akarjuk, hogy minden, bármely helyzetű, állású, állapotú, című, rangú és méltóságú ember hívja, nevezze, tekintse és tisztelje őket – hordják, viseljék és minden időben használják és használhassák azt, éljenek és élhessenek azzal, örvendjenek és örvendhessenek annak, és örökösök és mindkét nembeli összes utódaik is tegyék és tehessék meg ezt. Amely dolog emlékezetére és örökös szilárdsága végett jelen, Magyarország királyaként használt kettős pecsétünk ráfüggesztésének ereje által megerősített örökérvényű oklevelünket adattuk és adományoztattuk a fent nevezett Hegedeős Gergelynek és fentmondott fivéreinek és az ő fiaiknak, valamint a már megszületett és a jövőben Isten áldásával születendő mindkét nembeli összes örökösöknek. Kelt különösképpen és bensőségesen kedvelt hívünk, a Krisztusban tisztelendő atya, Kollonich Lipót, a Római Szent Egyház Szent Jeromos illír püspökről címzett bíborosa, esztergomi érsek úr, ugyanazon hely és megye fő- és örökös ispánja, Magyarország primása, az apostoli szék követe, fő- és titkos kancellár, a jeruzsálemi Szent János lovagok rendjének perjele és egrai és mailbergi rendfőnöke, valóságos belső tanácsosunk keze által Bécs városunkban, Ausztriában, június hónap 30. napján, az Úr 1701., római királyságunk 44., magyar és többi királyságunk 47., cseh királyságunknak pedig 46. évében, amikor a Krisztusban főtisztelendő és tisztelendő atyák, a fentemlített Kollonich Lipót bíboros mint az esztergomi, Szécsényi Pál testvér pedig mint a kánonjogilag egyesített kalocsa-bácsi főegyházmegye érseke, Telekessy István mint egri,

egy másik István, Zelisevich mint zágrábi, Matyasovszky László mint nyitrai, a fenséges Keresztély Augusztusz szász herceg mint győri, Benkovich Ágoston mint váradi, Illyés András mint erdélyi, a mondott Szécsényi Pál testvér mint veszprémi, Dvornikovich Mihály mint váci, Dolny István mint választott csanádi, Radonay Mátyás mint pécsi, Jány Ferenc mint szerémi, Kapaun Godofrid mint választott szamandriai, Matusek András mint választott szkópai, Balassa Pál mint választott rosoni, Rummel Ferdinánd mint tinnini, Plumbeus Miklós testvér mint boszniai püspök igazgatta szerencsésen Isten egyházát, valamint a méltóságos, tekintetes és nagyságos galánthai Eszterházy Pál, a Szent Római Birodalom hercege, aranygyapjas lovag mint mondott Magyarországunk nádora, gróf Batthyány Ádám, Németújvár örökös ura mint országbíró és az említett Dalmácia, Horvátország és Szlavónia bánja, monyorókeréki Erdődy György gróf mint tárnokmester, a lovászmesteri tisztség betöltetlen, monyorókeréki Erdődy Kristóf gróf mint étekgógmester, czoborszentmihályi Czobor Márkus gróf mint ajtónállómester, idősebb erdődi Pálffy Miklós gróf mint kamarásmester, németújvári Batthyány Ferenc gróf mint pohárnokmester, galánthai Eszterházy Mihály gróf mint magyarországi udvarmesterünk, és erdődi Pálffy Miklós gróf mint pozsonyi ispán, és sokan mások, akik ezen Magyarországunk és vármegyéinek méltóságait kezükben tartották és viselték. Lipót s. k., [Az oklevél alján, a hajtás alatt.] Kollonich Lipót bíboros, esztergomi érsek, Somogyi Ferenc s. k.

[Az oklevél alján, a hajtás jobb oldalán kihirdetési záradék.]

Az Úr 1702. évében, a hetvenedvasárnapot³ követő negyedik napon, azaz február 15-én, a Heves és Külső-Szolnok egyesült vármegyék Eger püspöki városában tartott általános nemesi közgyűlésén, fent nevezett kegyes, legszentebb Felsőgetek, megnevezett személyeknek kegyesen adományozott privilégialis címereslevele felolvastatott – és mivel senki sem mondott ellent – kihirdettetett; általam, Berényi Gergely, az említett vármegyék közösségének hites jegyzője által.

---

³ Hetvenedvasárnap (Septuagesima), vagyis a böjtelő első vasárnapja, a húsvét előtti kilencedik vasárnap.